

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Prosunt bonis. Ex Veteri. Ex Patribus & alijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Inhabitabo in eis, & deambulabo Pl. 133. Levit. 26. 12. Vide anima sancta, quam grandis sit: Christum capit, quem coelum non capit. S. Hieron. in Pl. 133. Ita legitur textum hunc S. Hieronymus.

Fide Moyses grandis factus, negavit se esse filium filiae Pharaonis, magis eligens affligi cum populo &c. Hebr. 11. 24. Pende ly grandis: quasi exigui animi, puerilisque levitatis fuerit; Aegyptia regna amasse. Facilis dixit Moyses cum Apollolo: *Cum essem parvulus* &c. Incert. Auth.

Naturali instinctu quilibet concupiscit magna; utpote à Deo conditus magnus. S. Laurent. Just. l. de contemptu Mundi. c. 10.

Nihil aliud magnum in rebus humanis; nisi animus magna despiciens. S. Martinus Bracar. Ep. de veravirt. c. 2.

Qui ab externis rebus praestantiam sibi comparare nititur, perinde facit, ut si solent, qui cum statura breves sint, acceptis grallis, duobus, & eo amplius interdum cubitis, crescunt. Quod sepius hominibus usu venit, quoties opum,

aut potentiae, adjumento apparere ceteris praestantiores volunt; quae tamen praestantia non est. Is enim praestans, & excelsus, est; qui nullius horum eget; sed omnia ista parvi pendit; & in seipso habet magnitudinem. Isidorus Clarius l. 1. or. 7. in die Ciner.

§. II.

Magnitudo corporis.

Fuit Saul procerus, & quasi gigas. 1. Reg. 10. 25. sic procerus Salomon. Cant. 5. 15. Coraelius in 1. Reg. 10.

Induit Saul David vestimentis suis. 1. Reg. 17. 38. Hinc patet, Davidem fuisse procerum; alioquin enim Saulis proceri vestes, & arma, illi aptari nequissent. Idem hic.

Omnis homo, dum sui corporis pulchritudinem concupiscit, procerum se esse exoptat. S. Chrysol. S. 163.

Quidam sarcastice dixit de magnis: superiora magnarum aedium non inhabitari. Masenius l. 2. arguit.

TITULUS. IV. MALI.

§. I.

Profunt bonis.

Ex Veteri.

Major serviet minori. Gen. 25. 23. Tropologicè: mali serviunt bonis; tyranni Martyribus: quia fabricant coronas aeternas. Cornelius hic.

Gabaonita Jos. 9. 27. qui ex alia stirpe erant à filiis Israel, ministrabant in templo, ligna, & aquam portantes in officium sacrificiorum. Sic impii, qui ex aliena stirpe sunt, nempe diaboli, ligna, ac cruces, subministrant bonis; ut holocausta de se offerant. Diez amor inimicorum.

Sicut novacula acuta fecisti dolium. Pl. 51. 4. Ecce quid faciunt sanctis mali: capillos radunt. S. August. hic. Qui quidem capilli non superflue facti sunt à Deo in corpore hominum; sed ad aliquod ornamentum: tamen, quia sine sensu praeceduntur; illi, qui adherent Deo, sic habent ista terrena, sicut capillos. Id. ib. Omnis malus, aut ideo vivit, ut corrigatur; aut ideo vivit, ut per illum bonus exerceatur. Id. in pl. 54.

Qui stultus est, serviet sapienti. Prov. 11. 29.

Ex Patribus, & aliis.

Per ipsos, in quibus est malitia, claros, & probatos, efficit eos, qui ad virtutum gloriam tendunt. Nam si perimeretur malitia, non esset utique, qui contrariet virtutibus. Virtus autem, non habens aliquid contrarium, non claresceret; nec splendidiore, & examinatio fieret. Non probata verò, nec examinata virtus; nec virtus est. Origenes hom. 14. in Num.

Ex malorum consideratione decus bonorum lucidius indicatur. Idem hom. 1. in Gen.

Hanc Deus bonorum, ac malorum, voluit esse distantiam; ut qualitatem boni ex malo sciamus; item mali ex bono: nec alterius ratio sublatò alterò potest intelligi. Deus ergo non exclusit ma-

lum; ut ratio virtutis constare possit. Quomodo enim patientia vim suam, nomenque, retineret; si nihil esset, quod pati cogere? Quomodo laudem mereretur devota Deo suo fides; nisi esset aliquis, qui à Deo vellet avertere? nam ideo potentiores esse injustos permittit cogere ad malum possent: ideo plures, ut virtus esset pretiosa. Lactantius. l. 5. div. instit.

Abel esse reuuit, quem Cain malitia non exerceat. S. Gregor. mor. l. 20. c. 29.

Mali bonos magis ab hujus mundi desideris expediunt, dum affligunt: quia dum multa eis hic violenta ingerunt, festinare illos ad superna compellunt. Id. mor. l. 26. c. 9.

Nunc vivit impius pio: sed sicut lima non habet locum planato ferro; ita post consummationem justorum non erit locus impiis. V. Beda in Pl. 36.

Quod fornax facit auro, vel palea; quod lima ferro; hoc impius facit pio. Nam sicut palea incineratur, aurum verò purgatur; sic in persecutione justus fit justior, & sordidus sordidior. Id. ib.

Cum Deus praesciret, eos (angelos malos) tales futuros, quare creavit eos? Propter ornatum sui operis: ut enim pictor nigrum colorem substernit, ut albus, vel ruber, pretiosior sit; sic collatione malorum justo clariores fiunt. S. Anselmus in Elucidario.

Mali vivere permittuntur ad bonorum probationem; ut eorum moribus exasperati patientiae fructu remunerentur. Rosa suaviter redolet; pulchra est visu, lenis tactu: & tamen non crescit, nisi inter spinas; quae sunt asperæ tactu, deformes visu, nihil redolentes. Sic etiam boni, & justii, homines; licet lenes sint patientia, pulchri moribus, suaves bono exemplo; non tamen possunt proficere, vel probari, nisi inter malos. Quandoque etiam spina defendit rosam, ne carpatur ante maturitatem: sic mali occasio sunt bonis; ne excedant in peccatis: quandoque per eorum malitiam refranantur; ne immoderatam lætitiã, vel alio peccatò, dissol-

diffolvantur. Nunquam etiam servatur vinum bene in bonitate sua, nisi in foce: nec boni, & iusti, in virtutibus stare, & proficere, possunt; nisi probentur tribulationibus, iniquorum persecutionibus. Dixit B. Virgo S. Brigitta Revel. l. 1. c. 22.

Fabri sunt mali, qui tribulant modò bonos in igne tribulationis. Hugo Card. in Gen. 1. Latiores esto, quoties displices malis; & malorum de te exultationes malas verè tuæ laudationi adscribe. S. Martinus Bracar. de vera virtute c. 3.

§. II.

Mali immixti bonis.

Fur erat. Joan. 12. 6. Quale Collegium, qualis societas, qualisque congregatio, munda erit, sinè iniquitate manebit? si Christi Collegium saltè habuit unum reum, qui velamentò virtutis tendebat in vitium, specie misericordiae augebat miseriam; aliis videbatur intendere, qui seipsum ex toto deseruerat. Simon. Casti. l. 9. c. 34.

Boni soli nunquam sunt, nisi in cælo; & mali soli nunquam sunt, nisi in Inferno. Hæc autem vita, quæ inter cælum, & infernum, sita est; sicut in medio subsistit, ita utrarumque partium civis recipit. Ob hæc causam Sancti Patres comparant Ecclesiam utero Rebecca, quæ tulit Jacob Deo dilectum, Esau autem odio habitum. Jam hortò Cant. 2. in quo lilia inter spinas: arcæ Noe, in qua homines, & pecora; corvi & columba: agro, in quo triticum, & zizania: Sagenæ missæ in mare; in quo boni, & mali, pisces. In familia Adæ, Abel iustus, & Cain fraticida. In domo Noe, Sem, & Japhet cum Cham: in domo Abrahæ Isaac & Ismael: in Isaac domo, Jacob, & Esau: in domo Jacob Joseph cum fratribus venditoribus: in domo David Ammon & Absolon: in electis Apostolis Judas. de Ponte l. 1. tr. 3. c. 3. de perfect. hom. Chr.

§. III.

*Mali patienter tolerandi.**Ex Veteri.*

Adam ubies? Gen. 3. 9. Adnotat autem Moyses: cum audissent vocem Domini Dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem. Cur ad auram? Abulen: ad auram, id est, contra auram: quia qui contra auram, id est, ventum movetur, tardius movetur. Cur autem Dominus tardus movetur, cum exigere Adamum pro debito occurrit? quia exactio validior est expectante patientia Creditoris. Escobar l. 6. Parab. Chr. Obl. 4.

Ex cunctis animantibus carnis universæ bina induces in arcam, ut vivant tecum. Gen. 6. 19. Noe vivens inter animantia solatio sit ad patientiam probis cum improbis degentibus; præsertim Prælati, qui sub eodem tecto, intrâ eandem arcam familiæ religiosæ, versantur cum subditis; in quibus adhuc sylvescit animalis homo; qui non sapit, quæ Dei sunt. Fernandus hic Sect. 3.

Eccce constitui te Deum Pharaonis. Exod. 7. 1. Cur non dicitur, Deus constitutus elementorum? nam super illa quadam divinâ potestate eminebat. Aquas per medium divisit, easque in sanguinem convertit: percussit pulvere terræ fecit sciniphes in universâ Egypto: aerem tenebris replevit: ignem missis Aaron cum thuribulo repressit. Et

Pharao tamen ei resistit? R. Moyses positus est à Deo, ut elementis imperaret, ac Pharaonis malitiam in multa patientia sustineret: divina autem potestas in Moyse magis patebat eâ sufferentiâ, quàm iussione, & imperiò in elementa. Oleaster: expende, quæso, quanta sit dignitas S. Moysis; quem Deus sic evexit, ut Deum Pharaonis constituerit: & similiter, quanta sit prudentia ejus & misericordia; ut non eum statim occideret, sed patientiâ quasi Dei tulerit, & monuerit. Sylveira in Luc. 10.

Non sicut tu vis &c. 2. Reg. 18. 14. Expectat post tot admonitiones Deus; expectat David pater. Escobar. t. 3. Colloqu. Chr. Obl. 8.

Calamum quassatum non conteret; & linum fumigans non extinguet. Il. 42. 3. S. Hieronymus per calamum accipit tibiam, sive fistulam: quæ prius canora; cum quassatur, hiulecum edit sonum; ideoque abjicitur. S. Matthæus calamum exponit arundinem. Delrio adagio 772. per linum accipit ellychnium, ex lino caligans flammâ nondum dominante, vel jam evanescente. Unde & Syrus per linum accipit *lucernam*. Significatur his duobus proverbis summa Christi mansuetudo. Homines enim calamum quassatum abjiciunt, quia inutilis est; & quia tenentem suis fracturis & aculeis, pungit, & lædit. Similiter linum, sive ellychnium fumigans, nec ardens: quia nocet & oculis, & naribus fœtore; mox extinguunt. Christus verò tantæ erit patientiæ, ut neutrum faciat; infirmos, & imbecilles in fide, spe, & charitate, non abjiciet: nec eos clamose increpabit; sed suâ mansuetudine eos sustentabit, fovebit, sanabit, & accendet. Ita Hieron. Cyrill, Hilarius, Procopius, Dicat hic à Christo Christianus, patienter ferre mores, infirmitates, & vitia, proximorum. Cornelius hic. Qui peccatori non porrigit manum, nec portat onus fratris; quassatum calamum confringit. Qui scintillam fidei contemnit in parvulis, lignum extinguit fumigans. Id. in Matth. 12.

Ex Novo & Patribus.

Vis imus & colligimus ea? non. Matth. 13. 28. S. Chrysost. hom. 30. hic. Multi tantâ poenientiâ compuncti sunt, ut, cum antea perversi essent, electissimi postea inveniantur. Propterea zizania iussit dimitti; ut poenientiæ tempus præberetur. Paulus, Publicanus, Latiores, cum prius zizania essent, in optimum triticum mutati sunt: quæ quidem mutatio in feminibus impossibilis est; & in voluntate facilis, atque procliva. Oliva, t. 2. conc. 2. in festo Imm. Concept. Fieri potest, ut qui hodie sunt Zizania, cras sint frumentum. S. August. l. 46. de divers. Datur locus poenientiæ, non citò amputandus frater: potest enim respicere. S. Hieron. Multi primò Zizania sunt: qui, nisi patienter, cum mali sunt, tolerentur; ad laudabilem mutationem non perveniunt. Itaque si evulsi fuerint, simul eradicator & triticum; quod futuri essent, si parceretur. S. August. apud Escobar t. 6. Par. Chr. Obl. 1. Si Zizaniis patientia Dei non subveniret; nec Matthæum de Publicano Evangelistam, nec Paulum de persecutore Apostolum, Ecclesia possideret. S. Chrysol. l. 97.

Patientiam habet in me. Matth. 18. 29. Citius debita recipit, qui patienter expectat; perdit